

El fantasma de l'Iran a Annapolis

MATEO MADRIDEJOS*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 1.12.07

Si els neoconservadors van convèncer el president George Bush que la pau a Jerusalem passava inexorablement per Bagdad, malgrat que el preu fos una guerra preventiva, la situació sobre el terreny i la percepció nord-americana han canviat radicalment en aquests últims quatre anys, de manera que la reunió internacional d'Annapolis va ser ordida amb la pretensió de compensar els desastres i la voluntat inequívoca de contrarestar la creixent influència regional de l'Iran i el pànic de les monarquies petroleres davant l'avanç del radicalisme islàmic.

Així s'explica l'enigma decisor de Bush: ¿per què ara, després de passar set anys a la Casa Blanca al·legant que la mediació era inviable? Encara que acollint-se en l'anonimat, un delegat palestí va declarar a The New York Times: "Els àrabs no han vingut a la reunió d'Annapolis perquè estimin els jueus ni tan sols els palestins, sinó perquè necessiten una aliança estratègica amb els EUA contra l'Iran". Washington viu amb la síndrome del fantasma persa, no només pel risc que la bomba atòmica caigui en mans dels aiatol·làs, sinó per la por que les maniobres iranianes a l'Iraq, el Líban i Gaza acabin assenyalant el principi de la fi de l'hegemonia nord-americana sobre el Pròxim Orient i les seves reserves d'hidrocarburs.

ENTRE ELS estratèges es propaga la hipòtesi que la invasió de l'Iraq no va ser induïda pel petroli, sinó per la geopolítica: la perspectiva insuportable d'un Iraq poderós a la regió. Ara, aquest perill es veu exacerbada per la

connexió Teheran- Bagdad a través del xiisme, que compta amb minories a tot el golf Pèrsic. "L'absència d'esperança i l'aclaparadora frustració alimenten l'extremisme", va advertir el president Mahmud Abbàs. "Ha arribat el moment --va confessar Bush-- perquè està en marxa la batalla sobre el futur del Pròxim Orient i no hem de cedir la victòria als extremistes". La presència del ministre saudita d'Exteriors va ser un esdeveniment infreqüent que revela fins a quin punt les forces de la reacció àrab estan sobresaltades.

Els resultats previstos del conclave d'Annapolis reafirmen l'escepticisme general que preval sobre el conflicte enquistat a Palestina des de fa 60 anys. Entossudit Bush a salvar el seu expedient amb algun èxit, el president de l'Autoritat Palestina, Abbàs, i el primer ministre israelià, Ehud Olmert, políticament exhaustos, no podien tornar amb les mans buides a un territori volàtil. Per això van optar pel més senzill i potser arriscat, segellant l'ardu compromís de negociar un tractat de pau abans del 2009, sense intervenció internacional, tal com exigeix Israel. Davant dels aclaparadors i forassenyats precedents, un desig tan piadós com aquest es jutja quimèric en els àmbits diplomàtics, de manera que, tan lluny de la pau com altres vegades, sembla més que estiguem al llindar d'una nova frustració.

Les grans línies de solució del conflicte, els pilars de la qual són els dos estats i l'intercanvi de pau per territoris, ja van ser traçades a Camp David el 2000, sota la tutela de Bill Clinton. Les concrecions estan clares en els afers més conflictius --fronteres, colònies jueves, estatut de Jerusalem i refugiats--, però en lloc de propiciar i/o imposar un pla d'immediata aplicació, encara que amb etapes intermèdies, Washington reincideix en el procediment equivocat i convulsiu d'un improbable

procés de pau, embarrancat des de l'acord d'Oslo l'any 1993. Per aquest motiu, la declaració conjunta planteja més preguntes que respostes.

La cerimònia d'Annapolis ha servit per subratllar la clamorosa absència de l'Iran, la potència regional i teocràtica que obsessiona tant Washington com Israel i els països àrabs. Aquests temen el contagi revolucionari i el programa nuclear. Israel espera agafar l'últim tren dels dos estats per eludir un futur problemàtic: la tremenda realitat d'un Estat jueu en el qual la majoria de la població sigui musulmana. Tots recelen del fanatisme religiós predicat des de Teheran, però aquella esperança i aquest temor no són suficients per a l'enrevessat compromís que haurà de forjar una solució duradora.

ABBÀS i Olmert avalen els textos de l'ONU i especialment l'anomenat full de ruta que va proposar Bush el 2003 amb el suport de Rússia i la Unió Europea; però la desconfiança persisteix, el Govern palestí és fràgil i es troba en bancarrota, incapaç de combatre la corrupció o de controlar els extremistes, mentre que gran part de la població s'enfonsa en la misèria, en l'abatiment, i els millors trien l'emigració (50.000 l'últim any). Els al·lucinats de Hamàs controlen Gaza amb puny de ferro i es mofen de la cimera d'Annapolis, i creen així una fractura política sense precedents.

El procés que ara s'obre només podrà avançar si Israel deixa de ser ostatge dels terroristes, que és impensable sense una evolució psicològica i ideològica, i reconeix que no hi haurà mai pau sense un mínim de justícia, oferint a Abbàs la dignitat i els triomfs que necessita per canviar el curs de la història. L'Estat hebreu és poderós i compta amb la protecció i les subvencions dels EUA, però la humiliació palestina s'ha convertit en un malson, com sentència el periodista hebreu Gideon

Levy. Una vegada més, a Annapolis, l'assumpte principal des del 1967, l'ocupació militar, va quedar emmascarat entre la fullaraca retòrica.

* Periodista i historiador.